

**PROGRAMA DE LIMBA ȘI LITERATURA GERMANĂ ȘI DIDACTICA
DISCIPLINEI PENTRU CONCURSUL NAȚIONAL DE OCUPARE A
POSTURILOR ȘI A CATEDRELOR DIDACTICE VACANTE DIN
ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR**

**- Învățământul în limbile minorităților naționale -
- ÎNVĂȚĂTORI / ÎNVĂȚĂTOARE-**

LIMBA GERMANĂ

I. NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Conform art.9, alin.(2) din Legea 128/1997 privind statutul personalului didactic, **posturile și catedrele didactice vacante se ocupă prin concurs**. Anual, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului organizează concursul național pentru ocuparea posturilor și catedrelor didactice vacante, pe baza unei metodologii specifice.

Programa de concurs pentru postul de **învățător / învățătoare** are drept scop corelarea și actualizarea conținutului didacticii specialității cu noile achiziții din pedagogie, psihologie și didactică în vederea ocupării posturilor vacante cu cadre didactice care să răspundă standardului ocupațional specific.

Standarde profesionale pentru predarea în învățământul primar:

1. Învățătorul/învățătoarea cunoaște particularitățile de vârstă, individuale și ale grupului de apartenență ale elevilor și le valorifică în proiectarea, organizarea procesului de predare – învățare – evaluare
2. Învățătorul/învățătoarea are o temeinică pregătire profesională: cunoaște și utilizează conținutul activităților predate în perspectivă curriculară și didactica acestora; dovedește aptitudini necesare predării tuturor activităților
3. Învățătorul/învățătoarea creează în grupul de elevi un climat afectiv pozitiv, caracterizat prin: încredere, acceptare, toleranță, dorință de învățare
4. Învățătorul/învățătoarea utilizează, creează resurse materiale și implică resursele umane în activitatea sa (colegi, părinți, membri ai comunității locale)
5. Învățătorul/învățătoarea realizează demersul didactic în așa fel încât toți elevii și fiecare în parte să-și dezvolte propriile capacități, înclinații, aptitudini
6. Învățătorul/învățătoarea face legături intra-, inter-, și transdisciplinare, promovând aplicarea lor în contexte reale
7. Învățătorul/învățătoarea folosește strategii de evaluare care motivează și stimulează elevii în învățare, îi ajută să se cunoască, să se autoevalueze, încurajând progresul fiecărui elev
8. Învățătorul/învățătoarea colaborează cu membrii comunității școlare și cu familiile elevilor pentru atingerea obiectivelor educaționale
9. Învățătorul/învățătoarea își analizează critic-constructiv experiența în vederea ameliorării activității viitoare
10. Învățătorul/învățătoarea arată prin tot ceea ce face că respectă și răspunde nevoilor de dezvoltare individuală a elevilor, promovând un sistem de valori culturale, morale și civice

Învățătorii/învățătoarele care predau în școlile cu limbă de predare germană, pe lângă demonstrarea cunoștințelor, deprinderilor și aptitudinilor de specialitate și de metodica specialității în limba maternă, sunt evaluați/evaluate și la limba și literatura

germană și didactica disciplinei. În cadrul acestor activități se urmărește, în primul rând, evaluarea concepției didactice, a modalităților concrete prin care învățătorul/învățătoarea îi pune pe elevi în situații concrete de învățare, conducându-i la formarea de capacități și competențe prevăzute de programă, iar cunoștințele concrete de limbă și literatură germană sunt evaluate integrat cu didactica disciplinei.

II. COMPETENȚE VIZATE

Programa vizează atingerea următoarelor competențe:

- aplicarea programei școlare de limba germană, ținând seama de specificul și de necesitățile elevilor;
- cunoașterea materialelor auxiliare existente, în vederea selectării celor mai potrivite;
- stăpânirea cunoștințelor metodice necesare proiectării, desfășurării și evaluării activităților didactice;
- crearea unor situații de învățare, pornind de la texte adecvate particularităților de vârstă ale elevilor;
- aplicarea normelor limbii literare în orice activitate de comunicare;
- alegerea și aplicarea strategiilor de predare – învățare – evaluare potrivite particularităților de vârstă ale elevilor;
- utilizarea strategiilor interactive, participative, menite să motiveze elevii;
- realizarea unui demers didactic flexibil, în funcție de reacțiile/nevoile elevilor la un moment dat;
- utilizarea unor forme de management al clasei, în funcție de tipul de activitate proiectat;
- selectarea diverselor metode și procedee de lucru pe grupe, în perechi și individual;
- asigurarea unui mediu educativ propice cultivării încrederii, acceptării, toleranței, corectitudinii, exprimării libere;
- promovarea autonomiei, interacțiunii și posibilității de a lua decizii individuale sau de grup;
- valorificarea valențelor formative ale cunoștințelor în activitățile școlare și extrașcolare;
- demonstrarea creativității în utilizarea multifuncțională a resurselor materiale existente.

III. DOMENII DE COMPETENȚĂ

1. Curriculum și proiectare didactică

- 1.1. Documente de lucru ale învățătoarei:
  - Programa de limba germană în școală
  - Metodologia de aplicare a Programei de limba germană în școală
  - Scrisori metodice pentru aplicarea programei
  - Fișa psiho-pedagogică a copilului
- 1.2. Documente de proiectare didactică:
  - planificare calendaristică
  - proiectare pe unități de învățare
- 1.3. Rolul educatoarei în predarea - învățarea limbii germane în unitățile și secțiile cu predare în limba germană
  - Particularități ale învățării limbii germane în unitățile și secțiile cu predare în limba germană

- Metode și procedee folosite pentru evitarea și înlăturarea greșelilor de pronunție, de limbă și de sens

2. Didactica povestirii

- 2.1. Metode de învățare a povestirii în limba germană
- 2.2. Abordarea textului literar – îndrumarea elevilor spre înțelegerea, analiza și interpretarea unui text
  - 2.2.1. Specificul abordării textului narativ – rezumatul, povestirea, identificarea pasajelor descriptive și dialogate dintr-un text narativ
  - 2.2.2. Specificul abordării textului liric – poezia, versul, strofa
- 2.3. Abordarea textului nonliterar – îndrumarea elevilor pentru înțelegerea textului funcțional

3. Didactica limbii germane

- 3.1. Particularitățile însușirii normelor limbii literare în școală
- 3.2. Strategii de învățare și aplicare a noțiunilor elementare de fonetică și vocabular
- 3.3. Abordarea noțiunilor de limbă germană potrivit principiului concentric
- 3.4. Modalități de integrare a elementelor de construcție a comunicării în cadrul activităților specifice

4. Didactica receptării și producerii textelor orale (comunicarea orală)

- 4.1. Strategii de învățare și exersare a ascultării active
- 4.2. Strategii de formare a câmpului auditiv (propoziție, cuvânt, silabă, sunet)
- 4.3. Activități de învățare care contribuie la sesizarea elementelor semnificative ale unui mesaj ascultat
- 4.4. Comunicare verbală, nonverbală, paraverbală
- 4.5. Strategii de formare a comportamentului de emițător
- 4.6. Componentele comunicării dialogate – adaptarea la particularitățile interlocutorului
- 4.7. Metode și procedee, activități de învățare folosite în dezvoltarea exprimării orale
- 4.8. Soluții de prevenire și depășire a blocajelor în comunicare

5. Managementul grupei

- 5.1 Forme de realizare a obiectivelor activităților didactice organizate frontal, pe grupe, individual
- 5.2 Rolul materialelor și al mijloacelor de învățământ în cadrul activităților desfășurate

6. Conținuturi – Inhalte

LITERATUR

1. **Aufklärung:** Wesenszüge und Menschenbild. G.E.Lessing als Vertreter der Aufklärung
2. **Sturm und Drang:** Lebensgefühl und Kunstauffassung anhand eines Werkes.
2. **Klassik:** Kunstauffassung und Menschenbild anhand eines Werkes.
3. **Romantik:** Lebensgefühl, Menschenbild und Kunstauffassung anhand eines Werkes.
4. **Realismus:** Wesenszüge und Problematik anhand eines Werkes.
5. **Modernes Drama:** Problematik und Gestaltungselemente.
6. **Roman, Novelle, Kurzprosa des 20. Jahrhunderts:** Problematik und Gestaltungselemente anhand eines Werkes
7. **Lyrik:** Strukturen und Themen von der Aufklärung bis zur Gegenwart

Verbindliche Werke/ Autoren: G.E.Lessing: Nathan der Weise, J.W.Goethe: Faust I; Faust II in Auszügen, G. Büchner, B. Brecht (Drama), Fr. Dürrenmatt

Erwartungen:

Die Kandidaten sollen folgende Fähigkeiten/ Fertigkeiten vorweisen können:

- Selbstständigen Umgang mit poetischen und nicht poetischen Texten (Bearbeiten, Erklären, Analysieren, Herstellen von Zusammenhängen, etc)
- Stellungnahme zu aktuellen Themen der Gesellschaft beziehen, sowie Verbindungen herstellen zu literarischen Werken
- Transfer von Kenntnissen vornehmen (z.B. Gattungsspezifische Merkmale der gelesenen Werkformen zu identifizieren und auf neue Texte zu übertragen, Problematik eines Werkes auf die Gegenwart zu beziehen, etc.)
- Verfassen von literarischen und freien Erörterungen

Empfohlene Sekundärliteratur:

Frenzel, H.A. und E.: Daten deutscher Dichtung. Chronologischer Abriss der deutschen Literaturgeschichte, Bd.1 Von den Anfängen bis zum Jungen Deutschland; Bd.2 Vom Realismus bis zur Gegenwart, Deutscher Taschenbuch Verlag GmbH, München, 1981 (oder neuere Ausgaben)

Beutin, Wolfgang (u.a.), Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart, Stuttgart, Verlag J.B.Metzler, 1994

Barner, Wilfried (Hg.), Geschichte der deutschen Literatur seit 1945, Stuttgart, Verlag J.B.Metzler, 1994

Bantel, Otto/ Schäfer, Dieter: Grundbegriffe der Literatur, Cornelsen / Hirschgraben, 1990 /14.Auflage

SPRACHE

1. Phonetik und Orthoepie

- Die wichtigsten Ausspracheregeln
- Lange und kurze, dunkle und helle Vokale
- Stimmhafte und stimmlose Konsonanten
- Wortbetonung, Wortton, Redeton

2. Wortschatz

- Ableitung und Zusammensetzung
- Synonyme, Homonyme, Antonyme
- Wortfamilie und Wortfeld
- Redensarten und Redewendungen

3. Morphologie

a *Die beugbaren Wortarten*

- Das Verb: Einteilung nach der Selbstständigkeit, dem Sinn, der Rektion, dem Subjekt, der Bildung, der Konjugation; Zeiten und Zeitformen, Bildung und Verwendung der Zeitformen, Modus, Rolle im Satz
- Das Substantiv, der Artikel: Arten der Substantive, natürliches und grammatisches Geschlecht, Plural und Pluralbildung, Kasus/ Deklination, Rolle im Satz
- Das Adjektiv: Gebrauch und Rolle im Satz, Deklination, Komparation
- Das Pronomen: Arten, Deklination, Rolle im Satz
- Das Numerales: Arten, Rolle im Satz

b *Die unbeugbaren Wortarten*

- Das Adverb: Untergruppen, Bildung, Rolle im Satz
- Die Präposition: Rektion
- Die Konjunktion: Arten
- Die Interjektion: Sinn, Funktion

4. Syntax

- a. Der Satz: Struktur, Wortfolge; Einteilung nach: Selbstständigkeit, Inhalt, Aufbau
- b. Die Satzglieder und Satzgliedteile
- c. Satzverbindungen und Satzgefüge
- d. Nebensätze: Inhalt, Form, Stellung, Grad
- e. Besondere Satzformen: Ellipse, Schaltsatz

5. Orthographie und Interpunktion (neue deutsche Rechtschreibung)

Empfohlene Fachliteratur:

Duden: Die Grammatik, 1984 Die deutsche Rechtschreibung, 1996 (oder neuere Ausgaben),

Helbig, Buscha – Deutsches Übungsbuch, VEB Verlag Enzyklopädie, 1979

Gregor – Chiriță, Gertrud – Laut – und Klanggestalt des Deutschen, EDP, 1975

Karl – Marx – Universität Leipzig, Herder Institut: Übungen zu Schwerpunkten der deutschen Grammatik, 1986

METHODIK

1. Die Teilbereiche des Lehrplans und ihre integrative Behandlung
2. Die Vorfibelperiode – Ziele, Beispiele der Unterrichtsgestaltung
3. Leselehrgang (Erstlesen) – Methoden und ihre Verknüpfung; methodisch – didaktische Aufbereitung; Erwartung und Bewertung; Beispiele für die Gestaltung einer Stunde zum Thema „Einführen des Lautes und Buchstaben...“
4. Weiterführendes Lesen – Ziele und Aufgaben in den einzelnen Klassenstufen; Lesearten; Gestalten von Leseunden; Einführen eines Textes
5. Erstschriften – Ziele und Aufgaben in den einzelnen Klassenstufen; Diktat und Nachschrift; Bewertung
6. Sprecherziehung - Ziele und Aufgaben; mündliche und schriftliche Sprecherziehung; Beispiele von altersangemessenen Sprechsituationen; Wortschatzerweiterung; Vorübungen zum Schreiben von Aufsätzen; Arten der Aufsätze in jeder Klassenstufe;
7. Sprachbetrachtung - Ziele und Aufgaben; Beispiele für die Gestaltung einer Stunde mit dem Schwerpunkt Sprachbetrachtung
8. Sozialformen im Deutschunterricht und ihr Einsatz
9. Medieneinsatz im Deutschunterricht

Empfohlene Fachliteratur:

Empfohlene Fachliteratur:

Kaminski, Diethelm: Lernideen mit Bildern, Verlag für Deutsch, München 1994

Kaminski, Diethelm: Bildergeschichten. Aufgaben und Übungen, GI, München 1987

- Kaminski, Diethelm: Literarische Texte in der Unterrichtspraxis. Eine Beispielsammlung, GI, München 1984
- Laveau, Inge/ Nicolas, Gerd/ Sprenger, Margret: Bild als Sprech Anlass, Werbeanzeigen, GI München, 1988
- Maar, Michael/Maar, Paul: Bild und Text. Literarische Texte im Unterricht, GI München, 1988
- Albers, Hans-Georg / Bolton, Sibylle: Testen und Prüfen in der Grundschule. Einstufungstests und Sprachstandprüfungen. Fernstudieneinheit 7, Langenscheidt, München, 1995.
- Bolton, Sibylle: Probleme der Leistungsmessung. Lernfortschrittstests in der Grundstufe. Fernstudieneinheit 10, Langenscheidt, München, 1996
- Doye, Peter: Typologie der Testaufgaben für den Unterricht Deutsch als Fremdsprache. Langenscheidt, München, 1988.
- Dommel, H. / Lehnert, Uwe.: Lieder und Musik im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit, 2000, München., 1994
- Frankenberg, Barbara/Fuhr, Lisa: Visuelle Medien im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit, Goethe-Institut, Erprobungsfassung, München, 1997
- Brandt, Marie-Luise: Video im Deutschunterricht. Fernstudieneinheit 13, Langenscheidt, München, 1997.
- Appeltauer, Ernst: Grundlagen des Erst- und Fremdsprachenerwerbs, Fernstudieneinheit 15, Langenscheidt, München, 1997.
- Bischof, Monika/Kessling, Viola/Krechel, Rüdiger: Landeskunde und Literaturdidaktik, Fernstudieneinheit 3, Langenscheidt, München, 1999
- Schwerdtfeger, Inge: Gruppenarbeit und innere Differenzierung, Fernstudieneinheit 29, Langenscheidt, München, 2001.
- Funk, Hermann/ König, Michael: Grammatik lehren und lernen, Fernstudieneinheit 1, Langenscheidt, München, 1991.
- Lüger, Heinz – Helmut: Routinen und Rituale in der Alltagskommunikation, Fernstudieneinheit 6, Langenscheidt, München, 1993 .
- Müller, Bernd – Dietrich: Wortschatzarbeit und Bedeutungsvermittlung, Fernstudieneinheit 8, Langenscheidt, München, 1994.
- Macaire, Dominique/Hosch, Wolfram : Bilder in der Landeskunde, Fernstudieneinheit 11, Langenscheidt, München, 1996.
- Wicke, Rainer Ernst: Kontakte knüpfen, Fernstudieneinheit 9, Langenscheidt, München, 1995.
- Kast, Bernd: Fertigkeit Schreiben, Fernstudieneinheit 12, Langenscheidt, München, 1999.
- Dahlhaus, Barbara: Fertigkeit Hören, Fernstudieneinheit 5, Langenscheidt, München, 1994.
- Ehrlers, Swantje: Lesen als Verstehen, Fernstudieneinheit 2, Langenscheidt, München, 1992.
- Bimmel, Peter/Rampillon, Ute: Lernerautonomie und Lernstrategien, Fernstudieneinheit 23, Langenscheidt, München, 2000.
- Westhoff, Gerard: Fertigkeit Lesen, Fernstudieneinheit 17, Langenscheidt, München, 1997.

Dreke/Lind: Wechselspiel. Sprechanlässe für die Partnerarbeit im kommunikativen Deutschunterricht. Arbeitsblätter für Anfänger und Fortgeschrittene, Langenscheidt, München, 1994

Apelt, M.L., Apelt, H.-P., Wagner, M.: Grammatik a la carte!, Das Übungsbuch zur Grundgrammatik Deutsch, Verlag M. Diesterweg, Verlag Sauerländer, 1994

Goethe-Institut München: Primar. Zeitschrift für Deutsch als Fremdsprache und Zweitsprache im Primarbereich. Dürr & Kessler, Regensburg, 1992-2002

Gann, Gudula (Koord.) - Handreichung für die Grundschule
Publikationen des Zentrums für Lehrerfortbildung Mediasch